

Uplynula takřka dvě století, kdy se krajinou Kokořínska toulal Karel Hynek Mácha, a přesto když otevřeme jeho popisy, je na nich něco povědomého. Jeho zdrcený hrad Jestřabí se dál tyčí z bažin co loď mořská v pestrých barvách duhy za barevným závojem. Zříceniny velké dostaly střechu, ale klid navečer zde najdete stejný a hluboké údolí s věží hradu mocnou překvapí každého, kdo putuje od Mšena k západu.

Krajina Kokořínska byla už v Máchově době (a dávno předtím) mozaikou výsep úrodných i chudých, lesů i bažin, vysokých kopců i skalních kaňonů, a to vše předurčilo její dnešní ráz, který chráníme. Nemožno zde převážít monokulturní formy hospodářství, krajina je nepustí. A tak vidíme všudypřítomnou pestrost – reliéfu, hospodaření, ekosystémů i historie. A to vše dostala CHKO do vínku k ochraně. Ne jen

chimérickou představu čisté přírody bez lidí (i když i tu zde najdeme), ale kulturní krajinu, ve které lidé s různou měrou intenzity působí po více než 10 tisíc let. Vzácná harmonie přírody a člověka tvoří unikátnost celého území. Na následujících stranách se dozvíte mnohé o přírodě Kokořínska i roli lidí v ní, mějte na paměti, že vše tvoří harmonický celek, kde jedno bez druhého nebude fungovat. Nezbyvá tak než doufat, že Máchovy texty zůstanou aktuální i za další půlstoletí i díky lidem, pro které je Kokořínsko smyslem práce a krajinou života.

Petr Šída a redakce Živý

Ladislav Pořízek

50 let CHKO Polomené hory? Nad geomorfologickým pojmem zvítězilo turistické Kokořínsko

Název Polomené hory mohl být na místě pro výročí 50 let existence chráněné krajinné oblasti Kokořínsko – Máchův kraj v případě, že připravovaná CHKO na pomezí Středočeského a tehdejšího Severočeského kraje by si zachovala název podle původního návrhu. Impulzem z r. 1962 k přípravě CHKO bylo hodnocení rozsáhlé „státní přírodní a krajinné rezervace Kokořínský důl“, vyhlášené již v r. 1953 na výměře více než 20 km², se závěrem doporučujícím chráněné území rozšířit a změnit jeho zařazení na chráněnou krajinnou oblast a místo rezervace vyhlásit několik maloplošných chráněných území v té době používaných kategoriích (téměř všechny návrhy se nacházely na území našťestí přeživší rezervace Kokořínský důl). V r. 1967 je již státní ochranou přírody připravován návrh CHKO Polomené hory.

Území má podle tehdejšího zdůvodnění zachovalý ráz přírodní krajiny, oblast je řídko osídlená, využívána zemědělsky a les-

nicky, není však v žádném svém úseku narušena devastací. Kvůli řídké komunikační síti a absenci průmyslu odpadá znečištění

ovzduší i vod a hluk. Je zdůrazněna funkce rekreačního zázemí „nedozírné hodnoty“ pro hlavní město Praha a průmyslová centra Kladna, Kralup, Mladé Boleslavi a Mělníka. Především geologický a geomorfologický fenomén, ostatní přírodovědný význam je poněkud potlačen, uvádí se i význam oblasti pro zdroje podzemních vod. Již v té době je zmiňován i kulturně-historický význam: „ve skalních převisech nacházíme zbytky pravěkých sídlišť z doby před třemi tisíci lety“, včetně staroslovanského sídliště Hradsko, skalní obydlí, hrady. Pozornost upoutávají lidové stavby českého a německého typu (roubenky). Za zmínku také stojí již tehdy navrhovaná stavební uzavěra mimo intravilán obcí (mnohem později realizovaná na území okresu Mělník). V r. 1969 však název střídá CHKO Kokořínsko-Vlhošská s odůvodněním, že původní název znají spíše odborníci, ale nový je všeobecně známý a charakteristický a lépe bude sloužit popularizaci území a výchovným úkolům státní ochrany přírody. Jde o diskuzi překvapivě analogickou s hledáním dnes platného názvu CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Tehdejší „lidospráva“ však už v r. 1971 projednává na úrovni krajských národních výborů, místních a městských národních výborů a různých komisí návrh CHKO Kokořínsko. A ten se potvrdil i ve výnosu Ministerstva

1 Vlhošť dominuje okolní krajině. Od jihu přechází zemědělská krajina do lesů Roverských skal.

